

CENY OGŁOSZENI:

za wiersz milimetrowy przed 1 złoty, w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a świąteczne 25 proc. drożej. Drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Najmniej 1 zł.

Konto czekowe PKO. Warszawa 65.070

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.

Redaktor naczelny: WIKTOR MONSIORSKI.

Prenumerata wynosi miesięcznie
zł. 2.00

Adres administracji: Pilsudskiego Nr. 8, telefon 4-97, telefon redakcji 6-92, telefon redakcji nocnej i drukarni 4-94.

Konto czekowe PKO. Warszawa 65.070

ODDZIAŁY: KIELCE, Kilińskiego 19, tel. 507; BĘDZIN, Małachowskiego 24, tel. 5-83; DĄBROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77; ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. nr. 97; CZELADŹ, Rynek nr. 9, tel. 42; GRODZIEC, ulica Kościuszki tel. 16.

Straszny wybuch amunicji.

Dantejska noc pod Bukaresztem.

BUKARESZT, 2. 9. Wczoraj wieczorem mieszkańcy Bukaresztu zaalarmowani zostali gwałtownymi detonacjami, których odgłos dochodził z odległej o kilka kilometrów od stolicy wsi Rudeni, gdzie mieści się fort i wielki skład amunicji. Równocześnie nad wsią ukazała się wielka luna.

Z Bukaresztu wysłano natychmiast samochodami ciężarowymi na miejsce oddziały wojsk technicznych i straże ogniowe. Jak się okazało w stojących w forcie wagonach, naładowanych amunicją artyleryjską nastąpiły wybuchy wskutek samozapalenia się pocisków, spowodowanego upałami.

Z wagonów pożar przerzucił się na szopy z amunicją. Straż ogniowa i wojsko nie mogły podjąć żadnej skutecznej akcji ratunkowej, gdyż powtarzające się wciąż wybuchy zagrażały życiu ludzi.

Wies Rudeni, gdzie kilkanaście osób zostało porażonych przez odłamki pocisków, jak również wieś Chiajna, zostały przez władze ewakuowane.

Wybuchy trwały przez całą noc. Jedna szopa za drugą wylatywały w powietrze.

Jeszcze dziś rano tereny fortu były niedostępne, gdyż następowały coraz to nowe wybuchy. Istnieje obawa, że ogień ogarnie również główny skład amunicji. W chwili pierwszej eksplozji na terenie fortu znajdowało się 16 żołnierzy. Co się z nimi stało, nie zdołano stwierdzić. Prawdopodobnie wszyscy

stracili życie.

Wybuchy wywołały w Bukareszcie wielką panikę. W wielu domach wyleciały szyby z okien.

Mieszkańcy przedmieść przez całą noc nie zmrzuli oka.

W forcie Rudeni wyleciało w powietrze około 80 wagonów granatów. Zniszczonych zostało 7 wielkich i wiele mniejszych szop z amunicją.

Szkody przekraczają 100 milionów lei.

Ułaskawienie morderców--hitlerowców z Potempy.

BERLIN, 2. 9. (wł.) Komisarz rząd pruski pod przewodnictwem Pappe, na powziął dziś decyzję zamieniając w drodze łaski wyroki śmierci, wydane przez sąd w Bytomiu na 5-ciu hitlerowców za zamordowanie robotnika Piecuha na dożywotnie ciężkie więzienie.

Komunikat urzędowy stwierdza, iż rząd przyjął jako okoliczności łagodne.

dzące nieznaną ostrych kar, jakie wprowadził dekret prezydenta Rzeszy z dnia 9 sierpnia. Jak slychać wniosek obrony o wznowienie procesu spotkał się z przychylną oceną ze strony odpowiedzialnych czynników.

Prasa niemiecka wiadomość o ułaskawieniu przyjęła spokojnie.

10 tys. ludzi porzuciło pracę...

STRAJK ROBOTNIKÓW W ZAGŁĘBIU NAFTOWYM.

BORYSLAW, 2. 9. (wł.) Ubiegłej nocy rozpoczął się strajk robotników naftowych w zagłębiu boryslawskim, który objął kopalnie nafty, warsztaty mechaniczne i niektóre rafinerje.

W Drohobyczu nie strajkują robotnicy rafinerji „Polmin“ i rafinerji „Naf-ta“.

Przebieg strajku jest zupełnie spokojny. Strajkuje około 10.000 robotników.

Zapasy nafty, benzyny i parafiny są znaczne, tak, że zwykła cen tych produktów wskutek strajku jest nieprzewidziana.

Groza nowej wojny zawisła nad Szanghajem.

Japonia planuje blokadę portów chińskich

PARYŻ, 2. 9. — „Matin“ donosi z Szanghaju, że pomimo surowych zarządzeń, wydanych przez chińskiego mera Szanghaju przeciwko związkowi japońskiemu, ludność Cza-Pei emigruje nadal masowo w obawie przed represjami japońskimi.

Napężenie chińsko-japońskie w Szanghaju przybiera na sile i przypomina dni styczniowe, po których bezpośrednio nastąpiły walki.

Z ruchu oddziałów wysłanych przez Japonię do Szanghaju, Lien - Tsinu, Czing - Tao, Amuy i Swatow niektó-

rzy obserwatorzy cudzoziemscy wnioskują, że należy przewidywać, już w najbliższym czasie operacje militarne w północnych Chinach, japońscy bowiem zdają sobie dokładną sprawę, iż bojkot ich towarów oparował całe Chiny i że ich sytuacja gospodarcza w Chinach nigdy nie była tak poważna.

W wojskowych kołach nankińskich oświadcza się, że Japonia zamierza odciąć środkowe Chiny przez blokadę głównych portów, nie dopuszczając tym sposobem do zaopatrywania armii chińskiej w żywność i amunicję.

DZIEŃ ŻAŁOBY W CHINACH.

PARYŻ, 2. 9. — Rząd nankiński zarządził aby dzień 13 września, tj. rocznica okupowania Mukdenu przez japończyków obchodzony był w całym Chinach jako dzień żałoby narodowej. W całym państwie w dniu tym zarządzone będzie 5-minutowe milczenie, wszystkie teatry mają być zamknięte, a chorągwie państwowe opuszczone do połowy masztu.

Sejm świata pracy zbiera się w końcu października

WARSZAWA, 2. 9. (wł.) Centralna rada organizacyj pracowniczych nosi się z zamiarem zwołania w końcu października sejmiku świata pracy.

Wielki ten zjazd pracowników umy-

słych zająłby się obroną interesów świata pracy i obradowałby nad sprawą dalszej obniżki artykułów pierwszej potrzeby — stosownie do zmienionych płac pracowniczych.

Z kobiety stała się mężczyzną.

NIETYKKA PRZEMIANA PŁCI CÓRKI OBYWATELA ZIEMSKIEGO.

PŁOCK, 2. 9. (wł.) W Plocku i okolicy, zwłaszcza wśród sfer ziemiańskich duża sensację wywołał fakt przemiany płci u córki ziemianina z pod Plocka, p. Szemplińskiego.

Córka jego, 20-letnia Zofja poczuła od pewnego czasu, że zaczyna się zmie-

niać... w mężczyznę.

Przemiana dokonała się ostatecznie, tak, że ojciec wraz z córką, a raczej z synem udał się do urzędnika stanu cywilnego, aby w dokumentach fakt ten uwi- docznić.

Niezwykła katastrofa w czasie lotu ćwiczebnego

PARYŻ, 2. 9. (PAT.) Wczoraj samolot wojskowy, w którym znajdowało się 3 oficerów, odbywał lot ćwiczebny w okolicach Chartres.

Na wysokości 3000 metrów zauważono brak jednego z oficerów. Jak się okazało, tylna część samolotu, z kara-

binem maszynowym, obsługiwany przez owego oficera, oderwała się i spadła.

Spadający nie zdołał już otworzyć leżącego przy nim spadochronu i poniósł śmierć na miejscu.

ZWYCIĘSCY LOTNICY U PREZYDENTA RZPLITEJ.

WARSZAWA, 2. 9. (PAT.) Prezydent Rzplitej przyjął w dniu dzisiejszym lotników polskich, którzy brali udział w międzynarodowych zawodach samolotów turystycznych, porucznika Żwirkę, kpt. Gedgowda, kpt. Bajana, por. Karpińskiego i instruktorów z inż. Wigórą na czele, oraz mechaników, którzy towarzyszyli lotnikom w czasie raidu. W czasie audjencji obecni byli m. in. wiceminister Czapski, pułk. Rayski, dyr. Filipowicz, kierownik ekipy mjr. Wojtyga. P. prezydent spędził około pół godziny na rozmowie z lotnikami i wypowiadał się o przebiegu zawodów, przy czym gorąco gratulował Żwirce odniesionego sukcesu.

STWIERDZENIE TRWAŁOŚCI SOJUSZU POLSKO-RUMUŃSKIEGO.

BUKARESZT, 2. 9. Rumuńskie ministerjum spraw zagranicznych ogłosiło wczoraj wieczorem następujący komunikat:

„Rozmowy, które odbyły się w Bukareszcie z okazji wizyty p. Becka pod sekretarza stanu w polskim ministerjum spraw zagranicznych, pozwoliły stwierdzić ponownie wartość i trwałość sojuszu polsko-rumuńskiego.

Przedstawiciele obu rządów zbadali zagadnienia międzynarodowe, dotyczące ich interesów wspólnych i równoległych, ożywni pragnieniem osiągnięcia wspólnym wysiłkiem konsolidacji pokoju, będącej najwyższym celem sojuszu polsko-rumuńskiego.

Koncepcje -- a rzeczywistość.

Czy te lub inne posunięcia naszych sfer przemysłowych na terenie walki z kryzysem gospodarczym są wynikiem głębszego przemyślenia, czy czynione są zgodnie z jakimś, na dalszą metę obmyślanym planem, czy wreszcie, jeśli plan taki istnieje, jest on uzgodniony z polityką rządu? Oto pytanie, na które postaramy się dziś znaleźć odpowiedź.

P. Ignacy Matuszewski, w art. umieszczonym w N-rze 234 „Gazety Polskiej“, wskazuje dwa zasadnicze kierunki wiodące do wyjścia z trudności kryzysowych.

Kierunek pierwszy, nazwany przez autora anglo-sasko-skandynawskim, wierzy w możliwość przełamania kryzysu przez wyżkę cen, wywindykowania ich na poziom z roku 1928.

Drugi kierunek zmierza do obniżenia poziomu cen i przystosowania do nich kosztów produkcji.

Dalej autor wskazuje, że kierunek ten reprezentowany jest najobficiej w publicystyce gospodarczej polskiej i niemieckiej.

Nie mamy w tej chwili zamiaru zastanawiania się nad celowością obu tych koncepcyj. Jedna jest dla nas rzecz niewątpliwa, że sfery gospodarcze, jak też i czynniki odpowiedzialne za całokształt życia państwowego winny już były zdecydować się na taką czy inną koncepcję, której realizacja musi być planowa i konsekwentna.

Dotychczas, jeżeli się nawet coś do zwalczania kryzysu robiło, brak było jakiejś siły, koordynującej to poczynania i to doprowadziło do nieprawdopodobnego chaosu, pogłębiającego w rezultacie sytuację.

Gdyby więc przyjąć, że realizujemy w Polsce drugą z wysuniętych przez p. Matuszewskiego koncepcyj, t. zn. obniżenia poziomu cen przez potaniecie produkcji, to i tu stwierdzić należy że w praktyce nasze sfery gospodarcze realizują ją połowicznie, przytem w sposób dość oryginalny.

Cóż bowiem obserwujemy? We wszystkich prawie dziedzinach wytwórczości, więc czy to w górnictwie, cukrownictwie, przemyśle naftowym, metalurgicznym, czy włókienniczym, wszędzie bardzo intensywnie obniża się koszty produkcji przez bezrozumne obniżanie zarobków — doprowadzanych dziś do absurdu.

Co więcej, w „planie“ są dalsze obniżki, o czym świadczą powtarzające się stale wymówienia pracy.

Czy jednak istotnie uległy równomiernej obniżce ceny tych produktów? Nie! nie obniżono ani o grosz, ceny żelaza, nafty, cukru czy węgla, a w minimalnym stopniu ceny wyrobów włókienniczych.

Bierzemy tu dla przykładu skartelizowaną wytwórczość, aby przy okazji wskazać na destrukcyjną dla życia gospodarczego rolę karteli czy syndykatów.

Mówimy o destrukcyjnej roli karteli dla życia gospodarczego rozumiejąc przez to całokształt tego życia, nie utożsamiając, jak to czynią sfery przemysłowe, pojęcia interesu gospodarczego z interesem przemy-

ślu czy przemysłowca.

Słowem, walka z kryzysem u nas wygląda dość osobliwie. Mamy obniżone daleko poza minimum niezbędne do życia płace, mamy wysokie, nie obniżone ani o grosz ceny, mamy kolosalną rozpiętość cen płodów rolnych i przemysłowych, mamy — nędzę i chaos.

I warto zastanowić się, jak polityści gospodarczej.

Mowy niema o zwiększeniu się naszego eksportu, a jednocześnie tyka ta odbiła się na naszej rzeczywistości kolosalny spadek spożycia na rynku wewnętrznym.

I tak być musi. Trudno bowiem jest liczyć na zwiększenie konsum-

cji wówczas, gdy obniża się sztucznie siłę nabywczą ludności przy jednoczesnym utrzymaniu cen.

Jest chaos i będzie on nadal zwiększać się, jeżeli czynniki rządowe nie ujmą żelazną ręką steru życia gospodarczego, nie nakreślą kierunkowych i realizacji ich nie przeprowadzą.

KARYKATURY.

Po wyroku sądowym w Gdyni.

Istnieje w Polsce organizacja polityczna, która stanowi żywą i szpetną karykaturę swej nazwy i swych ideowych rzekomo hasel.

Jest to „obóz Wielkiej Polski“.

Zorganizowany na wzór faszystowski, oparty na ścisłym posłuchu jednostek szeregowych w stosunku do władz przelożonych, ustanawianych zgóry przez zakonspirowaną i nikomu nieznaną hierarchję, obóz Wielkiej Polski przez odbieranie uroczystej przysięgi od swych członków na posłuszeństwo „władzy“ i zachowanie bezwzględnej tajemnicy nadal sobie charakter organizacji par excellence bojowej.

Z kim i o co ma waleczyć „obóz Wielkiej Polski“ i jakimi mianowicie środkami?

Jeśli zwrócimy się z tem zapytaniem do członków O. P. W., usłyszymy dumną odpowiedź: — „Waleczymy o Wielką Polskę!“

Jeśli jednak poszukamy odpowiedzi na te pytania w działalności i wystąpieniach O. P. W., musimy dojść do przekonania, że jest on szkaradną karykaturą własnej nazwy i dumnie głoszonego hasła.

Świeże właśnie życie przyniosło nam jaskrawy dowód, jak wygląda ta walka o „Wielką Polskę“.

Działo się dn. 10-go lipca, w Gdyni, w tem jedynym na świecie mieście portowym Polski, dźwigniętem z niebytu przez energję narodu polskiego. W Gdyni, która stanowi jedyną „okno“ Polski nietylko na Eu-

ropę, ale i na świat cały, do którego z ciekawości zaglądała sąsiedzi bliżsi i dalsi, a zwłaszcza — ci najbliżsi, niezbyt nam życzliwi sąsiedzi.

W Gdyni tedy dn. 10-go lipca b. r. odbywał się uroczysty zlot „Sokoła“ dzielnicy pomorskiej.

Cel manifestacji był jasny.

„Sokół“ miał powiedzieć tym właśnie niezbyt nam życzliwym sąsiadom: „Czuwamy! Jesteśmy! — zwarei, karmi, wyewiczeni!“

Rzecz prosta, że każdemu polakowi, który zdawał sobie sprawę ze znaczenia tej manifestacji, musiało chodzić o to, by odbyła się ona jaknajgodniej.

Obóz, który w tytułowych swych hasłach ma „Wielką Polskę“, front zachodni, morze itd., postanowił po swojemu uczcić uroczystość „Sokoła“ — przez zareklamowanie samego siebie. Skrzyknęto tedy „obwiepolaków“ z całego Pomorza do Gdyni. Komendę objął red. Ciesielski z Tezewa, któremu „złożono meldunek“, jak przystoi w organizacji bojowej. „Obwiepolacy“ uszeregowali się czworakami i ruszyli na stadion, gdzie odbywały się zlotowe ćwiczenia „Sokoła“.

Daremnie organizatorowie zlotu przekładali, że uroczystość „Sokoła“ nie może być terenem dla popisów jakiegokolwiek innej organizacji, że przeto nie mogą dopuścić do wkroczenia na stadion jakiegokolwiek uszeregowanej i komenderowanej grupy.

Przez rewolucję do wolności ludu.

W ROCZNICĘ UCHWALENIA KONSTYTUCJI FRANCUSKIEJ Z R. 1791.

Data 3 września 1791 roku ma we Francji podobne znaczenie, jak w Polsce dzień 3 maja 1791 r. Francja otrzymała wtedy konstytucję, która podobnie jak cztery miesiące przedtem polska, spowodowała zupełny przewrót w dotychczasowym porządku społecznym i politycznym, oraz przyznała zwierzchnią władzę narodowi.

Nowa konstytucja we Francji powstała dzięki rewolucji, której przyczyną stała się zburzenie Bastylji w Pa-ryżu dnia 14 lipca 1789 r. Kiedy deptano i pozbawiony wszelkich praw lud francuski burzył kosztownymi ofiar zniechęconymi murami więziennymi Bastylji, nie zdawał sobie jeszcze wówczas sprawy, że równocześnie wzniesie wielką rewolucję i burzy stary ład społeczny.

Z doniosłości chwili nie zdawał sobie sprawy ani król Ludwik XVI, który poprostu bawił się masami ludowymi i rewolucją, raz schlebiał ludowi, to znów knuł zamachy stanu, mające przywrócić rządy absolutne. Wśród takich nastrojów ogłoszono deklarację o prawach człowieka, oraz kontynuowano obrady nad konstytucją.

W międzyczasie wyszło na jaw, że

król nie uznaje wszystkich zaszłych i zapowiedzianych zmian, a w szczególności konstytucji. Podobne momenty stworzyły więc we Francji dążenie do stopienia ustroju monarchistycznego, republikańskim. Popierał je m. in. Danton i Robespierre.

Zgromadzenie narodowe mimo, że samo pierwsze podkopało fundamenty władzy królewskiej, ocaliło jednak monarchję na pewien czas. Przyczynił się do tego rozłam, jaki utworzył się w masach ludowych, a mianowicie między mieszczaństwem, które osiągnęło już czego chciało a ludem, który parł do nowych zdobyczy.

Ostatecznie konstytucja została w dniu 3 września 1791 r. przez zgromadzenie narodowe uchwalona i w 11 dni później przez króla zaprzysiężona. Wejście w życie konstytucji nie zakończyło jednak rewolucji. Trwała ona jeszcze długi czas i pochłonęła wiele ofiar. Wśród nich znajdowały się różne postaci, zarówno król i królowa, jak i zwalczający ich Desmoulins, Danton i Robespierre. Jednych i drugich trybunały rewolucyjne uznały za wrogów rewolucji i oddały pod gilotynę.

— Brać siłą! — padło wojownicze hasło komendantów O. W. P.

Zaprzysiężeni w posłuszeństwie członkowie oddziału, liczącego około 300 ludzi, ruszyli lawą, szarpiając i turbując policjantów, obrzucając obelgami cywilnych przedstawicieli władzy. Pod naporem szturmujących runął betonowy słup bramy, przynajmniej śmiertelnie jednego z uczestników. Paru policjantów odniosło większe lub mniejsze obrażenia. Jakiś zwarzjowany, niestety, nie wykryty „obwiepolak“ dał trzy strzały rewolwerowe do policji, na szczęście — chybil.

Epilog tej sprawy rozegrał się przed sądem w Gdyni. Po trzydniowej rozprawie, sąd dn. 31-go sierpnia wydał wyrok, którego mocą oskarżeni: W. Ciesielski (redaktor), B. Piper, A. Sobczak skazani zostali na 1 rok więzienia każdy za czynny napad na policję, sześciu dalszych oskarżonych na 7 lub 6 miesięcy więzienia, czterech oskarżonych uniewinniono.

Tak oto wygląda walka „obozu“ o „Wielką Polskę“, „na froncie zachodnim“, tak wygląda realizacja jego „programu morskiego“.

Szpetna karykatura, na którą bez wstrętu patrzeć niepodobna — oto obraz O. W. P., jaki zarysował się podczas rozpraw w sądzie gdyńskim.

Oskarżeni nie mieli odwagi przyznać się otwarcie do swych czynów. Usiłowali zważyć wszystko na „zbieg okoliczności“, na „łum“, który ich rzekomo „napierał“. Tehórz, który strzelał z rewolweru do policji, pozostał w ukryciu, korzystając z tego, że nie został rozpoznany.

Małe to i nikczemnie tehórzliwe. Ma to być esencja obozu „narodowego“, a jest tylko ubliżeniem dla narodu polskiego. Malpuje to faszystów, hitlerowców, ale nie dorasta im nawet do pięty i jest żywą również tych „wzorów“ karykaturą.

Każdorazowy „wyczyn“ O. W. P. na „froncie zachodnim“ — to gorsząca awantura (zaburzenia podczas uroczystości 3-go maja w Gdyni, znieważenie godła państwowego w Toruniu, napad na plebanję itd.), która jedynie daje temat do uciechy naszym nieprzyjaciółom zza granicy zachodniej.

Dlatego podkreślić należy z całym uznaniem wystąpienie prokuratora Wedegisa w procesie gdyńskim, który zwrócił uwagę na niebezpieczeństwo państwowe istnienia takiej organizacji, jak „obóz Wielkiej Polski“.

Organizacja ta, odbierając przysięgę na posłuszeństwo i tajemnicę, wkracza w atrybucje władz państwowych, jaki zaś użytek robi z „karzości“ swych szeregow, tego mieliśmy jaskrawy dowód podczas wypadków w Gdyni z dn. 10-go lipca b. r.

Obwiepolaska karykatura pseudonacjonalizmu powinna być z widowni naszego życia publicznego jaknajprędzej uprzątnięta. — Asper.

